

PLNĚNÍ ÚKOLŮ OPERAČNÍ PŘÍPRAVY VE VÝCVIKOVÉM ROCE 1986-1987

V období číroodého nástupu celé společnosti k realizaci smělých cílů XVII. sjezdu KSČ k urychlení sociálního a ekonomického rozvoje naší socialistické vlasti zahajujeme plnění úkolů nového výcvikového roku, ve kterém budeme pokračovat v naplňování závěrů konkretizovaných na celoarmádním stranickém aktivu.

Tak jako v každém výcvikovém roce, i v tomto se budeme zamýšlet nad tím, jak zkvalitnit operační přípravu velitelů a štábů, které byla, zejména v uplynulém výcvikovém roce velením ČSLA věnována mimořádná pozornost.

Příprava velitelů a štábů v ČSLA ve výcvikovém roce 1985—86, po řadě zaměstnání, vyvrcholila frontovým velitelsko-štabním cvičením Palcát-86, které bylo svým rozsahem, náročností cílů a učebních úkolů jedním z nejvýznamnějších vojenskopolitických opatření uplynulých let.

Celý systém operační přípravy velitelů a štábů i výsledky cvičení vyhodnocené na jeho závěr ministrem národní obrany svědčí o tom, že došlo k dalšímu prohloubení znalostí a návyků velitelů a štábů, zejména v přípravě a vedení obranných operací na počátku války.

V prvním období cvičení byla značná pozornost věnována nešablonovitému, skrytému přechodu vojsk z mírového na válečný stav, jako základnímu předpokladu operačního rozvíjení vojsk k odrazení agrese nepřítele.

Velitelé a štáby se dále zdokonalili v soustředěném a současném plánování obranných i útočných operací a v upřesňování rozhodnutí bezprostředně před zahájením války.

Ministr národní obrany v rozboru cvičení poukázal i na některé nedostatky, jejichž odstranění bude cílem operační přípravy velitelů a štábů v novém výcvikovém roce.

Jde především o šablonovitost v obsahu i formě rozhodnutí velitelů a nežádoucí stereotyp při řešení nově vzniklých operačních situací.

To se projevilo zvláště při přípravě a vedení obranných operací, kde přijetí rozhodnutí je mimořádně podmíněno hlubokým ujasněním úkolu a všestrannou analýzou situace s důrazem na činnost a možný zámysl nepřítele,

zhodnocení vlastních vojsk, terénu a dalších faktorů, které ovlivňují optimální rozhodnutí.

Nepřesně a málo vynalézavě byly připravovány představy o možné metodice činnosti nepřítele, bezprostředně před i po zahájení operace. Těmto představám neodpovídalo i rozhodování a plánování o použití vlastních vojsk.

I v přípravě a vedení útočných operací velitelé a štáby málo využívali dobých zkušeností z Velké vlastenecké války a při základních způsobech ničení nepřítele zůstávali u úderů na přímých směrech bez vynalézavého plánování a vedení hlubokých obchvatů a obklíčení.

Tyto druhy manévru, jejichž cílem je skloubit čelní údery s údery do boku a týlu nepřítele, rozčlenit uskupení jeho vojsk, narušit jejich operační sestavu a ničit je po částech, byly v rozhodování velitelů využívány velmi málo.

Nedoceny byly i otázky organizace součinnosti, zejména její metody a základní obsahový cíl, aby všichni velitelé jednotně pochopili zámysl operace, bojové úkoly a zejména způsoby jejich plnění v prostoru i čase.

Jedinou cestou k odstranění těchto základních nedostatků v činnosti velitelů a štábů je další zkvalitňování metodiky obsahu jejich přípravy v novém výcvikovém roce. Půjde především o zvyšování znalostí, návyků a celkové jejich připravenosti k plánování operací, velení vojskům v období přípravy a jejich vedení.

Mimořádnou pozornost bude i nadále potřebné věnovat zdokonalování velitelů a štábů všech stupňů v **přípravě a vedení obranných operací** s cílem odrazit agresi nepřítele v počátečním období války, zahájené jak konvenčními, tak i jadernými zbraněmi. Přitom je zapotřebí mít na zřeteli, že vojska nepřítele mohou zahájit bojovou činnost nenadále a s překvapením, bez úplného operačního rozvinutí jeho sil.

Je nutné učit velitele a štáby přijímat nešablonovitá rozhodnutí, která vycházejí z nejpravděpodobnějších variant zámyslu činnosti nepřítele a z logického předvídání dalšího možného rozvíjení operace. Základem této činnosti musí být znalost uskupení nepřítele, pečlivé i důsledné propočty poměrů sil a objektivní zhodnocení stavu vlastních vojsk a celkové situace.

Výsledkem takového přístupu k přípravě operace bude rozhodnutí o nejrationálnějších použití vlastních sil a prostředků v operaci včetně jejího všestranného zabezpečení, a to z hlediska morálně politického, operačního, technického i týlového.

Při přípravě a vedení obranných operací je nutné mít na zřeteli všechny požadavky našich řádů.

Obrana musí být odolná a aktivní, schopná čelit úderům nepřítele s použitím všech druhů zbraní, a to i v obklíčení. Dovedné uspořádání obrany, její ženijní vybudování s maximálním využitím terénu, účinného palebného ničení nepřítele, s včasným, překvapivým a rychlým uskutečněním manévru vojsky i protiztečí a protiúderů ke zničení vklínivšího se nepřítele jsou základem úspěchu vedení obranné operace.

Více pozornosti je třeba věnovat plánování manévru vojsky v obranných operacích, a to tak, aby bylo skloubeno odražení nepřítele, který má převahu, z předem připravených obranných postavení s vedením protiúderů a protiztečí.

Útočné operace bude správně plánovat a uskutečňovat zpravidla po odražení agrese nepřítele. I při jejich přípravě a provedení je nutné učit velitele a štá-

by rozhodnosti, vysoké manévrovosti, rychlé reakci na náhlé změny situace a různorodosti způsobů vedení operace na široké frontě, do velké hloubky a ve vysokém tempu. Zvláštní pozornost je potřebné zaměřit na otázky rozvíjení taktických úspěchů v operační soustředěním sil a prostředků na nejdůležitějších směrech.

To jsou požadavky, jejichž uskutečnění umožňují kvalitativně nové bojové možnosti vojsk ničit účinně a přesně nepřítele do velké hloubky jeho operační sestavy.

Podstatně vzrostly požadavky na velitele a štáby při **organizaci operací a boje**, zejména pokud jde o **palebné ničení, trvalou a těsnou součinnost i pevné velení**.

Ministr obrany SSSR maršál Sovětského svazu S. I. Sokolov při vyhodnocení operací Velké vlastenecké války v uplynulém roce řekl: „Veškeré zkušenosti z války, jak z některých neúspěšných operací na jejím počátku, tak i úspěšně vedených operací v následujících obdobích, přesvědčivě ukázaly, že úspěch závisí především na tom, nakolik pečlivě byl prozkoumán nepřítel a s jakou přesností byla vedena palba proti jeho nejdůležitějším objektům a cílům.“ (Vojennaja mysl — 1985.)

Velitelé a štáby se musí učit při **plánování a organizaci ničení nepřítele** prakticky organizovat a vést průzkum, zabezpečit rychlé předávání a vyhodnocování jeho poznatků a za pomoci mechanizačních a automatizačních prvků a kompletů rychle určovat způsoby a pořadí jejich ničení. Je zapotřebí, aby se učili prakticky uskutečňovat hluboké komplexní palebné ničení s využitím sladěných úderů letectva, raketového vojska a dělostřelectva do celé hloubky operační sestavy nepřítele.

Je potřebné, aby se velitelé a štáby v novém výcvikovém roce velmi důsledně **zdokonalovali ve výběru vhodných forem a obsahu organizace součinnosti**, která tvoří organickou součást přijetí rozhodnutí, plánování i vedení operací. Velitele musíme vést k tomu, aby si při ujasnění úkolů a zhodnocení situace promýšleli otázky součinnosti a způsoby jejího uskutečňování uvnitř štábů, mezi podřízenými svazky a útvary, různými prvky operační sestavy, svazky a útvary druhů vojsk a se sousedy. Jejím základním cílem musí být dokonalé sladění úsilí všech sil a prostředků, které se zúčastňují operace k dosažení úspěchu.

Ke stanovení nejučelnější formy součinnosti je třeba mít jasný model operace, ve kterém předvídáme nejpravděpodobnější variantu činnosti nepřítele a stanovíme metodiku sladěného působení vlastních sil a prostředků k jeho zničení.

Při spojeneckých cvičeních musíme velitele a štáby zdokonalovat v organizaci pevné a trvalé součinnosti svazků a útvarů armád Varšavské smlouvy s frontovým letectvem.

Charakter soudobé operace a boje zvyšuje požadavky na **organizaci velení vojskům**. V přípravě velitelů a štábů v novém výcvikovém roce je důležité připravovat generály a důstojníky k činnosti podle svého předurčení, aby každý v maximální míře myslel a jednal samostatně a iniciativně a při cvičeních pružně a operativně velel vojskům. Štáby vést ke zpracování přesně sladěných bojových dokumentů, připravených na základě stručných a výstižných závěrů, propočtů a analýz. Při jejich zhotovování v daleko širším měřítku využívat mechanizační prostředky a výpočetní techniku.

Je žádoucí, aby velitelé a štáby věnovali maximum času na doručení plánovaných úkolů vojskům, na organizaci součinnosti a všestranné zabezpečení operací.

Rozehry bojové činnosti v průběhu různých zaměstnání uskutečňovat tak, aby se cvičící neustále setkávali s aktivním protipůsobením nepřítele a nedosahovali úspěchu do té doby, dokud nebude dokonale prozkoumán a zničen palbou. Bude-li tento přístup uplatňován na všech cvičeních, budou se velitelé, štáby a vojska učit konkrétně a důsledně plnit úkoly průzkumu a palebného ničení nepřítele, které jsou nejdůležitějšími podmínkami úspěchu bojové činnosti v současné době.

Jsou i některé další problémy v činnosti velitelů a štábů, které svědčí o tom, že otázka zvyšování jejich znalostí, návyků a celkové připravenosti k velení vojskům v období přípravy a vedení operací je vysoce aktuální.

Základní cestou k jejich všestranné připravenosti, jak to vyžaduje rozkaz ministra národní obrany ČSSR pro přípravu vojsk v novém výcvikovém roce, je rozhodně zvýšení úrovně **metodiky** operační přípravy cestou vynalézavého přístupu ke všem jejím formám, včetně samostatného studia.

Ve velitelské přípravě je nutné daleko více plánovat a zejména uskutečňovat aktivní formy zaměstnání za osobního řízení vedoucích funkcionářů. Na samostatné studium by měly navazovat seminární besedy, praktická zaměstnání, ukázky apod., s aktivním podílem všech účastníků na jejich přípravě a provedení.

V zásadě půjde o to, aby velitelé a štáby, především operačních stupňů, v novém výcvikovém roce zvládli všechny nové otázky operačního umění a naučili se prakticky je aplikovat při řešení konkrétních bojových situací.

Mimořádnou pozornost je zapotřebí věnovat diferencované přípravě předurčených generálů a důstojníků do polních štábů s cílem odstranit rozdíly v jejich připravenosti k výkonu konkrétních funkcí. Tohoto cíle musí být dosaženo individuální přípravou na pracovištích a společnou činností v polních štábech.

Tyto základní zásady jsou plně v souladu se závěry celoarmádního stranického aktivu, který konstatoval, že je nutné přistoupit k přehodnocení vlastního stylu a metod práce. I v přípravě velitelů a štábů **„potřebujeme styl, který znamená konkrétnost, činnost, důslednost, promyšlenou volbu metod a koordinaci všech činností. Dále jde o ráznější překonávání setrvačnosti, formalismu a administrativních přístupů k práci“**. (Referát náčelníka hlavní politické správy ČSLA generálplukovníka Jaroslava Klíchy; příloha Obrany lidu z 29. 5. 1986.)

Štábní nácviky připravovat a uskutečňovat důsledně podle jednoho zámyslu s pevně stanoveným cílem a konkrétními učebními úkoly. V nich přesně stanovit, co procvičit a jaké dokumenty zpracovat. Umožnit organickým velitelům samostatně, postupně procvičit všechna důležitá období přípravy a vedení operací. Plněním těchto úkolů sladovat činnost štábů a seznamovat je s novými poznatky vojenské vědy, učit je využívání prostředků mechanizace a automatizace a připravovat k zastupitelnosti ve funkcích. Splnění cílů a úkolů štábních nácviků náročně vyhodnocovat a stanovit co dopracovat, případně dále rozpracovat.

Komplexní štábní nácviky mají své nezastupitelné místo v přípravě velitelů a štábů. V novém výcvikovém roce je třeba využít dobrých zkušeností z organizace a uskutečňování několikastupňových (dvou i třístupňových) komplexních

štábních nácviků v terénu. K jejich provedení je důležité optimální stanovení učebních úkolů, při nichž procvičovat organizaci a vedení boje v různých druhích bojové činnosti a v různých obdobích války. Tyto nácviky je zapotřebí připravovat tak, aby všichni účastníci a stupně velení byli v souladu s platnými metodami práce plně vytíženi. Rozehru situací v jejich průběhu důsledně uskutečňovat na základě rozhodnutí cvičících.

Komplexní štábní nácvik zakončit vždy stručným, avšak náročným rozbořem, ve kterém je účelné zhodnotit, jak si účastníci nácviku osvojili ustanovení příslušných řádů a předpisů, analyzovat klady a nedostatky jednotlivých rozhodnutí a činnost jednotlivců. Na závěr rozboru stanovit úkoly k odstranění nedostatků.

Rovněž velitelsko-štábní cvičení splní svůj cíl, jestliže budou organizována v terénu jako víceúrovňová, jednostranná, případně dvoustranná, a za řízení nadřízeného velitele i jeho štábu.

Cílem těchto zaměstnání musí být sladění činnosti velitelů a štábů v polních podmínkách, zdokonalení v nepřetržitém velení vojskům a ověření jejich připravenosti k činnosti v podmínkách, které jsou blízké reálné bojové situaci bez časových skoků.

Při nich je třeba procvičit velení vojskům, provádění rekognoskací, organizaci součinnosti, upřesňování úkolů, rozmísťování míst velení a další otázky, které nebyly úplně zvládnuty v uplynulém výcvikovém roce.

Na cvičení je nutné vyvést spojovací a zabezpečovací jednotky. Rovněž jsme získali dobré zkušenosti, které je v novém výcvikovém roce potřebné uplatňovat, z částečného vyvedení vojsk na tato zaměstnání k vykonání taktického, případně odborně taktického cvičení.

Při přípravě a uskutečňování všech těchto opatření je třeba věnovat pozornost i kvalitnímu výběru a **přípravě ředitelství cvičení (skupiny roze hry) a rozhodčí služby**. Bude správné pokračovat ve využívání aktivních forem, aby tito funkcionáři byli sami dokonale teoreticky i prakticky připraveni učit své podřízené a nezapomínat na metodiku jejich činnosti používanou při cvičení Palcát-86. Je nutné **skoncovat s formálním vyslýcháním „dokladů“ a těžiště činnosti orgánů řízení cvičení a rozhodčí služby zaměřit na průběžné sledování a ovlivňování jejich práce, kontrolu kvality a přesnosti zpracovaných bojových dokumentů, pronikání i pochopení úkolů podřízenými a velení vojskům bez zbytečných zásahů do metodiky práce cvičících.**

Hlavní úlohu při zvýšení kvality a efektivnosti operační přípravy velitelů a štábů v novém výcvikovém roce musí mít odpovědní velitelé a náčelníci. Je nutné, aby především oni stanovili formy jejího uskutečňování, upřesňovali její obsah a osobně tato zaměstnání organizovali a řídili.

Chceme-li pozvednout úroveň a efektivnost operační přípravy, musíme začít u velitelů a náčelníků, kteří jsou za její organizaci a výsledky odpovědní, trvale a náročně je i za podíl na této nezastupitelné činnosti hodnotit. Jenom tím můžeme vytvořit reálné předpoklady k plnění odpovědných úkolů, které před nás v této oblasti staví v novém výcvikovém roce rozkaz ministra národní obrany ČSSR.